

**Навчально-виховний комплекс
загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1-гімназія”
м. Копичинці
Тернопільської області**



**Мандрівничок
«Залюблені в Україну»**

**Упорядник
Чорняк Зоряна Михайлівна,
учитель зарубіжної літератури**

Копичинці 2021

ПЕРЕДМОВА

Я думаю, що мій творчий доробок можна використати під час вивчення зарубіжної та української літератури, мистецтва, історії у гуртковій та позакласній роботі.

У своєму напрацюванні я поєднала зарубіжну літературу, історичне краєзнавство, українську літературу та різні види мистецтва. Маю надію, що даний матеріал сприятиме глибшому засвоєнню учнями програмового матеріалу, виховуватиме почуття гордості за свою країну. А також цей Мандрівничок допоможе молоді в інтеграції у сучасному світовому суспільстві, розумінні ролі України в історії розвитку світової спільноти. Сподіваюсь, що «Залюблені в Україну» заохотять школярів до дослідницької та самостійної творчої роботи.



Упорядник.

Чорняк З.М. – вчитель зарубіжної літератури НВК «ЗОШ I-III ст. №1-гімназія» м. Копичинці

Рецензенти:

Гутор Д.З. – вчитель-методист української мови та літератури, заступник директора з навчально-виховної роботи НВК «ЗОШ I-III ст. №1-гімназія» м. Копичинці

Бугира О.В. – вчитель-методист української мови та літератури НВК «ЗОШ I-III ст. №1-гімназія» м. Копичинці

Посібник містить різного виду завдання за творами, що вивчаються відповідно до чинної навчальної програми у 5-9 класах закладів загальної середньої освіти.

Пропоновані завдання призначені для використання під час вивчення курсу зарубіжної літератури у 9 класі.

Для вчителів зарубіжної літератури, історії, української літератури.

Рекомендовано методичною радою НВК «ЗОШ I-III ст. №1-гімназія» м. Копичинці

(Протокол №3 від 19.03. 2021)

Екскурс у роботу

1. Шмуель Йосеф (Йосиф) Агнон / *Шмуель Йосеф Галеві Чачкес* /
Єврейський письменник, виходець з Галичини.
Лауреат Нобелівської премії з літератури 1966
Бучач – «Мій маленький Єрусалим»
2. Світлана Олександрівна Алексієвич / *Святлана Аляксандраўна Алексієвіч* /
Білоруська письменниця та публіцистка. Лауреат багатьох міжнародних літературних премій. Лауреат Нобелівської премії з літератури за 2015 рік
Місто Прип'ять
3. Онорé д е Бальзák / *Honoré de Balzac* /
Французький письменник, один із найвідоміших і найпродуктивніших класиків французької літератури.
Вишнівець – «Малий Версаль»
4. Йоганн Вольфганг Гете / *Johann Wolfgang von Goethe* /
Німецький поет, державний діяч, мислитель і натураліст
Харківський національний університет
5. Ада́м Бе́рнард Міцкэ́вич / *Adam Bernard Mickiewicz* /
Один із найвидатніших польських поетів, засновник польського романтизму, польської романтичної драми, діяч національно-визвольного руху.
Крим – «Схід в мініатюрі»
6. Ра́йнер Марі́я Рі́льке / *Rainer Maria Rilke* /
Австрійський поет-символіст, предтеча екзистенціалізму.
Київ – «Духовна Батьківщина»



Шмуель Йосеф (Йосиф) Агнон
/ Шмуель Йосеф Галеві Чачкес/
Єврейський письменник, виходець з Галичини.
Лауреат Нобелівської премії з літератури 1966

Ще 1903 року з'явилися його перші публікації мовою ідиш в часописах «Намісрех» («Оглядова вежа») та «Jidiszer Weker» («Єврейський будитель»), газетах Бучача, Коломиї, Львова. У 1906 Шмуель Йосеф переїхав до Львова, де працював у гебрейській пресі

1998 року в Бучачі, Львові, Золочеві, інших містах Західної України знято частину документального фільму «Агнон» із серії «Письменники століття» (консультантом був Юрій Покальчук), який 1999 року отримав 1-у премію на фестивалі в Палермо (Італія).

Українською мовою надруковано поки що небагато текстів Ш.Агнона. 2002 року в Тернополі відбулись присвячені йому 11-і Нобелівські читання. Тоді презентували його книгу «Бучач. Обітована земля його серця», перекладену українською мовою.

Після відвідання рідного Бучача (1929) свої враження він описав у творах «Проста історія» (1935) та «Гість на одну ніч» (1939).

У моєму містечку

/уривок з твору «Гість на одну ніч»/

Оскільки ви не надто добре знаєте моє місто, я постараюся змалювати його для вас, принаймні настільки, наскільки людина здатна описати місце, натхненне самими небесними сферами.

Моє місто лежить на пагорбах, оточених і переплетених річками та озерами. Приємні струмочки стікають в ліси з густими деревами, повні співаючих птахів. Деякі птахи є тут місцевими; інші чужоземними і вирішили залишитися, бо тільки дурень покине так блаженний рай. Кожен, хто здатен розрізнити різні пісні птахів, зможе сказати, яка пташка є місцевою, а яка — чужоземною.

Вулиці та проспекти в місті контрастують із пагорбами. Вони є результатом праці і людини, і природи, кожен доповнює іншого. Це один із прикладів, де потенціали Бога і людей об'єдналися мирно у взаємодоповнюючий спосіб. Можна уявити собі, що ті ж самі вулиці і проспекти були і у часи, коли серця людей були чисті й незаплямовані.

Моє місто є містом міст. Що стосується його віку, то воно дуже поважне...

Прочитати. Ключ у кишені – Агнон

<https://www.youtube.com/watch?v=TD9kqJLR7Dw>





Бучач – «Мій маленький Єрусалим»

Бучач — місто в Україні, центр Бучацького району Тернопільської області. Розташоване за 72 км на південний захід від обласного центру, на обох берегах річки Стрипи.



(Ratusz) בנין היסטורי במרכז העיר

Бучач лежить на терасі глибокого каньйону р. Стрипи, на території Опілля — західної частини Подільської височини. Центр міста знаходиться в каньйоноподібній долині річки Стрипи. Місто оточене пагорбами-горами: Замковою, Торговою (Торговицею), Федір. Ріка Стрипа розділяє Бучач на дві частини: більшу на правому березі, меншу — на лівому. Обидві частини поєднують три мости: «палацовий», «гімназійний» і «чорний міст».

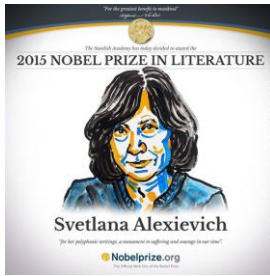
Бучач належить до одного з найстаріших міст Поділля. Про час заснування Бучача існують різні думки науковців – деякі говорять про 1260 рік, а інші - 1397 рік. На території, де постало місто Бучач, було давнє слов'янське поселення, що до 1340 року входило до складу Галицько-Волинського князівства. Перша письмова згадка походить з 1397 року. У XIV ст. містом володів Михайл Авданец, гербу Абданк (Abdank). Від того часу ця родина взяла від назви міста своє прізвище – Бучацькі. Авданці-Бучацькі заснували в місті перший костел і збудували замок. До кінця XVI ст. власниками Бучача були магнати Бучацькі, потім — Гольські, а з 1632 року — Потоцькі. Магдебурське право місто отримало у 1515 р. Впродовж століть місто було форпостом, який охороняв Поділля від нападів зі сторони Кримського ханату та Молдавського князівства.

З Бучачем пов'язують предків др. Зигмунда Фрейда. У містечку народився його дідусь, Шломо Фройд. У молодості він переїхав до Тисменниці, де народився батько Зигмунда Фрейда.

У Бучачі на будинку, де народився і проживав Агнон, встановлений пам'ятний знак: таблиця з барельєфом обличчя письменника. Вулиця Агнона, барельєф біля входу в «АРТ-двір» у рідному Бучачі.



<https://www.youtube.com/watch?v=2MyO00MjyZY>



Світлана Олександрівна Алексієвич
/Святлана Аляксандраўна Алексіевіч/
Білоруська письменниця та публіцистка. Лауреат
багатьох міжнародних літературних премій. Лауреат
Нобелівської премії з літератури за 2015 рік

Упродовж багатьох років Світлана Алексієвич підтримує творчі зв'язки з Національним університетом «Києво-Могилянська Академія», зокрема з Центром Європейських Студій НаУКМА, Центром юдаїки та видавництвом «Дух і Літера». Свого часу вони ініціювали видання її книги «Чорнобильська молитва» (переклад Оксани Забужко). 2014 року у видавництві «Дух і Літера» вийшов український переклад останньої книги Світлани Алексієвич «Час секунд хенд: кінець червоної людини» (Пер. з рос. Л. Лисенко). На сайті видавництва «Дух і Літера» регулярно публікуються матеріали про Світлану Алексієвич, її статті та інтерв'ю, тощо

"Чорнобильська молитва: хроніка майбутнього" говорить голосами «маленьких людей» про катастрофу, що зруйнувала мільйони життів, перевернула світогляд цілого покоління, а разом відхилила залізну завісу й підважила непорушну, здавалося, конструкцію радянської держави.

МОНОЛОГ ПРО ТЕ, ЧОГО МИ НЕ ЗНАЛИ:
СМЕРТЬ МОЖЕ БУТИ ТАКА ПРЕКРАСНА

«Перші дні головне питання було: хто винен? Нам потрібен був винуватець...»

Потім, коли ми взнали більше, стали гадать, що робити. Як рятуватись? Тепер, змирившись з думкою, що це не на рік і не на два, а на багато поколінь, почали подумки вертатися назад, перегортати сторінку за сторінкою...

Це сталося в ніч із п'ятниці на суботу. Готую обід. Чоловік хутко вернувся... Вернувся зі словами: "На атомній якась пожежа. Наказ: не виключать радіо".

Я забула сказати, що ми жили в Прип'яті, неподалік від реактора. Досі стоїть перед очима — яскраво-малинова заграва, реактор якимось із середини світився. Неймовірна барва. То була не звичайна пожежа, а якась світіння. Красиво....

Ми їхали з Прип'яті, а нам навперейми йшли військові колони. Бронетехніка. Тут стало страшно. Незрозуміло й страшно. ...

Щойно в Києві нам видали перші гроші, а нічого на них не купиш: сотні тисяч людей підняли з місць, усе скуплено, з'їдено. У багатьох — інфаркти, інсульты, просто там, на вокзалах, у автобусах.

Мене порятувала моя мама. За своє довге життя вона не раз позбувалася дому, нажитого майна. Перший раз її репресували в тридцяті роки, забрали все-чисто: коня, корову, хату. За другим разом — пожежа, тільки мене, маленьку, з вогню й вихопила: «Треба пережити, — утішала. — Живі ж».

Просто слухай. Світлана Алексієвич «Чорнобильська молитва. Хроніка майбутнього» (уривок із книжки) <https://www.youtube.com/watch?v=NpNJvhZqgOc>



Місто Прип'ять

Прип'ять - місто обласного значення в Київській області. Засноване 4 лютого 1970 року на березі річки Прип'ять, поблизу залізничної станції Семиходи. Населення евакуйоване через катастрофу на ЧАЕС у 1986 році, внаслідок якої місто опинилося в зоні відчуження ЧАЕС.

Головним приводом для заснування міста стало будівництво однієї з найбільших в Європі атомних електростанцій — Чорнобильської атомної електростанції (ЧАЕС).

Чисельність населення за станом на листопад 1985 року — 47 500 осіб, більш ніж 25 різних національностей, а станом на 2015 рік – 0 осіб. Нині у місті на станції Семиходи діє пункт контролю на кордоні з Білоруссю Семиходи—Йолча.

Мене вразили дані з Вікіпедії **«Прип'ять - населення – 0»**. «Зона відчуження» - назва, яка на сьогодні звучить часто і, що не дивно, є туристичним місцем. Що зворушило мене до глибини душі, то книга *Світлани Алексієвич, Нобелівської лауреатки 2015 року, «Чорнобильська молитва: хроніка майбутнього»*.

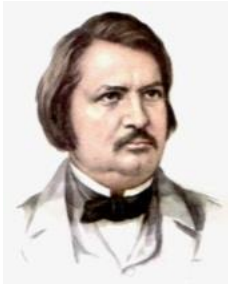
Прип'ять: до та після аварії на ЧАЕС <https://www.youtube.com/watch?v=uFc27bV5W6s>

30-й річниці аварії на ЧАЕС, присвячено.

Євген Гончаренко «Природа в Чорнобильській зоні»

ПОРИ РОКУ У ПРИП'ЯТІ





Оноре де Бальзак

/ Honoré de Balzac /

Французький письменник, один із найвідоміших і найпродуктивніших класиків французької літератури.

В Україну Бальзак приїздив тричі. Його шлях пролягав через Дубно, Броди... У Львові письменник цілий вечір насолоджувався архітектурними острівцями «маленького Парижу», як він назвав Львів.

Йому запам'яталися мальовничі села, родючі ниви і веселі селяни.

Бальзак любив Україну. Він називав її «прекрасним краєм, мешканці якої самі не знають, серед якої краси живуть». Під'їжджаючи вперше до маєтку Ганської у селі Верхівня (тепер Ружинського району Житомирської області), стомленому нелегкою дорогою поглядіві парижанина відкрилася дивовижна картина: до білосніжного палацу, відтіненого вечірнім малиновим світлом, вела широка брукована дорога, наприкінці якої біля парадного входу під розкішним кленом стояла графиня Ганська.



Тут, у «східньому Люврі», як назвав Оноре маєток Евеліни, йому буде суджено вперше (та й востаннє) в житті розслабитися після паризької суєти, творити не на кухні, не «на коліні», а у власному робочому кабінеті.



Окрім Верхівні, маєтку Ганської, він кілька разів був у Бердичеві. Україна вразила його своїми полями і родючою землею. *«...Це пустеля, царство хлібів, ці мовчазні прерії Купера, — захоплено зазначав він. — Тут починається український чорнозем, шар чорного і тучного ґрунту завтовшки футів п'ятдесяти, а іноді навіть і більше. Його ніколи не угнують...»*

Згодом господарі Верхівні повезли свого гостя до Києва. Ось як відгукнувся письменник про це: *«І ось, нарешті, я побачив Північний Рим з трьомастами церквами, багатствами Лаври і Святою Софією.. . А навкруги - українське степове безмежжя. Зовсім не зайве глянути хоч раз на це. Мене зустріли дуже люб'язно. Уявіть собі: один багатий селянин прочитав усі мої твори і щонеділі ставить святому Миколі за мене свічку».*

Розповідь Бальзака про подорож Україною була написана восени 1847 року у маєтку Евеліни Ганської у Верхівні.

«А Київ - це столиця України - святе місто.. Я чув про степи, селян, заметілі, євреїв, поєднання цивілізації з варварством, і це були настільки фантастичні розповіді, що Україна почала здаватися мені єдиним місцем у світі, де я зможу побачити справді нових та цікавих людей і отримати неймовірні враження.»

Враження про Вишнівець письменник виклав у листах до Е. Ганської в Париж, назвавши, зокрема, палац і парк на березі Горині «польським Версалем».

Бальзак і Україна

<https://www.youtube.com/watch?v=UxDKZCafSzs>



Вишнівець – «Малий Версаль»

Вишнівецький палац – архітектурна пам'ятка XVIII століття,



загальнодержавного значення у смт. **Вишнівець** Збарзького району Тернопільської області. Палац розташований на місці оборонного замку 1395 року, який перебудував і укріпив у 1640 році **Ярема Вишневецький**. Після руйнування

замку у другій половині XVII століття, фортифікаційні елементи відновлено у 1705 році. У 1730-х роках **М.-С. Вишневецький** збудував за проектом архітектора Я. Бланже палац, який наприкінці століття реконструйовано. Наприкінці 18 – на поч. 19 ст.ст., завдяки зусиллям Мнішеків, які отримали **Вишнівець** у спадок по жіночій лінії, місто стало культурним осередком Волині, а в стінах палацу було зібрано величезні колекції світового мистецтва. В середині палац вражав пишністю, всюди оксамит і атлас, позолота і бронза, картини і коштовні годинники, китайська і турецька зброя, срібний та порцеляновий посуд, багаті меблі з гербами. Найбільшою гордістю власників палацу була величезна бібліотека, що нараховувала тисячі томів, зібраних з усього світу. Привертала увагу відвідувачів і театральна зала, де ставилися різноманітні вистави, в тому числі і з запрошеними іноземними акторами.

Паралельно до головної забудови закладено парк. Площа — 8 га. Початкова площа **Вишнівецького парку** становила 219 га. За французьким проектом сад бароко мав знаходитися збоку від палацу та парадного двору. **Вишнівецький парк** мав за першооснову природний ліс, де росли дерева здебільшого місцевих видів: сосни, ялини, дуби, клени, липи. Нині в парку ростуть близько 370 вікових дерев 17 видів.



Під час Першої світової війни палац було пошкоджено. Відбудований у 1920-х роках архітектором Владиславом Городецьким.

У різні часи в цьому величому будинку побували такі відомі особистості як останній король Речі Посполитої Станіслав Август Понятовський, наступник московського престолу – царевич Павло I, письменники Тарас Шевченко та Оноре де Бальзак, історик Микола Костомаров та ін.

Тривалий час палацові приміщення використовувались під будинок культури, ПТУ та бібліотеку. Лише в 2000-х роках комплекс перетворено на музей та є філіалом заповідника «Замки Тернопілля»..

Оноре де Бальзак, який відвідав Вишнівець у 1848 році, назвав палац і парк «малим Версалем».

Вишнівець і Україна вражає <https://www.youtube.com/watch?v=ip0A2Kn1Jh0>





Йоганн Вольфганг Гете
/Johann Wolfgang von Goethe/

<https://www.youtube.com/watch?v=iDkIerZx9t0&t=13s>

Німецький поет, державний діяч, мислитель і натураліст

...Як людина доби Просвітництва, Гете вбачав сенс свого життя в удосконаленні здібностей, що подарувала йому природа, а також в тому, щоб поділитися своїми духовними відкриттями з людством

Шлях до українського читача

Цікаві факти, думки, спостереження і висновки щодо цього містить стаття І.Лімборського, опублікована в часописі «Всесвіт», в якій автор досліджує зв'язки Гете з Україною в рамках загальноєвропейських просвітницьких процесів першої половини ХІХ ст. Йдеться, зокрема про значні зусилля Гете щодо відкриття *Харківського університету*. Гете інтенсивно обговорював це питання в листах до графа Потоцького, допомагав у доборі викладачів. На пропозицію Гете професором Харківського університету став філософ, психолог і лінгвіст Йоганн Шад, який викладав у Харківському університеті філософію, етику, психологію і німецьку мову. У 1827 р. Гете був обраний почесним членом Вченої ради Харківського університету.

Увагу українського читача, українських літераторів привернув, передусім своїм пафосом, роман Гете «Страждання молодого Вертера». Це особливо відчутно, на думку І.Лімборського, у «Філософії серця» Г.Сковороди і у творах Г.Квітки-Основ'яненка. Схвальної оцінки заслуговують переспіви гетівських сюжетів у творах Ю.Федьковича. П.Куліш писав про Гете як про визначного представника європейської культури і закликав українських поетів плідно вивчати і використовувати творчість німецького поета. Певну типологічну єдність простежуємо також у творах Шевченка «Художник» і Гете «Роки навчання Вільгельма Майстра», в яких відчутні традиції європейського, просвітницького виховного роману.

Й. В. Гете і світ: факти, події, оцінки

1795 року відбулося особисте знайомство Гете з Іваном Орлаєм (1770-1829), вихідцем із Закарпаття. Обидва вчені захоплювалися музейною справою.

Корпорація німецької професури у Харківському університеті на початку ХІХ ст.

Міцний осередок німецьких вчених Харківського університету першої половини ХІХ ст. багато в чому визначав стиль його роботи і перспективи подальшого розвитку, до формування якого був причетний і Й. В. Гете.





Харківський національний університет

Харківський національний університет — один із найстаріших університетів Східної Європи. Заснований у листопаді 1804 року з ініціативи видатного просвітителя В. Н. Каразіна, згідно із грамотою Олександра І. Урочисте відкриття університету відбулося 29 січня 1805 року.

Будівлю споруджено на початку 30-х років ХХ століття за проектом архітекторів С.С.Серафімова та М.А. Зандберг-Серафімової, після Другої Світової війни реконструйовано за проектом архітекторів В.П. Костенка та В.І.Ліфшиця. Класицистичну споруду звели за проектом архітектора М. Тихменева в 1766- 1777рр.

По вул. Університетській розташований новий корпус з університетською церквою (1823-1831), збудований за проектом професора Харківського університету Є. Васильєва. У 1804 р. професором Делявиним та садівниками Стровальдом і Цетлером було засновано Університетський ботанічний сад. Вже в 1811 р. заслуги В. Каразіна перед Харківським університетом були визнані офіційно, а пізніше (1907) йому поставили пам'ятник

Історія Харківського національного університету є невід'ємною частиною інтелектуальної, культурної та духовної історії України. З ним пов'язані імена таких усесвітньо відомих учених, науковців та просвітителів, як П. П. Гулак-Артемівський, О. М. Ляпунов, М. І. Костомаров, М. П. Барабашов, М. М. Бекетов, та багато-багато інших.

Харківський університет — єдиний в Україні, де навчалися і працювали три лауреати Нобелівської премії — біолог Ілля Мечников, економіст Семен Кузнець, фізик Лев Ландау.

Почесними членами та почесними докторами університету в різні часи було обрано визначних діячів науки та культури різних країн: **І. В. Гете** і О. Гумбольдта, Івана Франка і Лева Толстого, П. П. Семенова-Тян-Шанського та інших. Серед почесних докторів університету — перший президент України Михайло Грушевський.

З університетом пов'язане видання перших вітчизняних газет і часописів, створення перших наукових товариств.

Університет вписав багато яскравих сторінок в історію українського національного відродження ХІХ–ХХ століть, дав потужний імпульс перетворенню Харкова на великий науковий і культурний центр, освітянську столицю України і добре відомий далеко за межами України.

Щодо вищої освіти, то в 19 столітті вона набула нового розвитку. Так перший університет було засновано у 1805 році в Харкові (ініціатор Каразін), першим ректором якого був український поет П. Гулак - Артемівський.



Історія Каразінського університету: Заснування

<https://www.youtube.com/watch?v=Ltmvhw4RYc>



Адам Бернард Міцкевич

/Adam Bernard Mickiewicz/

Один із найвидатніших польських поетів, засновник польського романтизму, діяч національно-визвольного руху. Засновник польської романтичної драми.

«Країна розкоші прослалась наді мною, вгорі - блакить ясна, тут - лиця чарівні», - писав про Україну видатний польський поет Адам Міцкевич, якого Іван Франко назвав «найбільшим поетом польської нації і одним із найгеніальніших людей, яких видало людство».

Понад 9 місяців А. Міцкевич перебував на Україні. 25 січня 1825 року він виїжджає з Петербурга у місто Одесу, де на нього чекає посада вчителя лицію Рішельє, але під приводом відсутності вакансій до викладання не допустили. Так прожив він у лиціє дев'ять місяців. На шляху до Одеси поет зупинився в Києві. *«Я здоровий. Іду з півночі на другий кінець Європи в доброму настрої. Сьогодні, 5 лютого, був у Києві. Мені сподобалося стародавнє українське місто. Я оглянув*



Лавру та інші визначальні місця». На запрошення родини Головінських, з якими познайомився у Києві, декілька днів провів у Стеблові, а звідти через Єлисаветград (нині Кіровоград) поїхав далі. Природа України полонила Міцкевича, нагадувала про рідний край, Литву.

Влітку 1825 року Адам Міцкевич подорожує Кримом, бачить «Схід в мініатюрі». Поет відвідав Сімферополь, Севастополь, Євпаторію, Ялту. Результатом перебування у Криму став цикл «Кримські сонети», який співвітчизник Міцкевича М. Мохнацький назвав «новим поетичним відкриттям».

У грудні 1825 року під час перебування у Харкові, поет познайомився з відомим українським письменником П. Гулаком-Артемівським, який потім зробить переспів польської балади «Пані Твардовська» українською мовою.

Під впливом знайомства з українською культурою А. Міцкевич написав баладу «Чати».

Все своє життя А. Міцкевич згадував Україну: *«Чи на Україні я б ту липу упізнав, що сотню панночок і сотню хлопців бравих ховала в холодку при танцях і забавах, як вечір повивав блакитноводну Рось»,* - читаємо в поемі «Пан Тадеуш». Він був закоханий в українську мову: *«Я був вражений українською мовою. Українські простори є столицею ліричної поезії».*



«Українські перехрестя зарубіжних письменників (Міцкевич і Україна)»

<https://www.youtube.com/watch?v=cvVNOXsABi8>

Крим – «Схід в мініатюрі»

Місто Бахчисарай (крим. *Bağçasaray*) — місто в Україні, адміністративний центр Бахчисарайського району Автономної Республіки Крим. Назва в перекладі з кримськотатарської мови означає «сад-палац». Місто розташоване у внутрішньому пасмі Кримських гір, в долині річки Чурук-Су, за 30 км від Сімферополя. На початку XVI століття розпочато будівництво нового ханського палацу. Цей палац отримав назву Бахчисарай (в перекладі з татарського «палац в саду»), а пізніше ця назва поширилася на місто, яке швидко виростало навколо палацу та стало столицею Кримського ханства. 1532 року резиденція хана офіційно перенесена до Бахчисарайського палацу, тому цей рік вважається роком заснування міста. **Ханський палац** у Бахчисараї — родова резиденція династії Гераїв - правителів Кримського ханства у 1532—1783 р. Центр політичного, духовного й культурного життя кримських татар.



Бахчисарайський палац - пам'ятка історії та культури всесвітнього значення, єдиний у світі зразок кримськотатарської палацової архітектури. Палац входить до складу Бахчисарайського історико-культурного заповідника. В приміщеннях палацу розташовані музей історії та культури кримських татар, художній музей, виставка холодної та вогнепальної зброї. Територія палацового комплексу займає 4,3 гектари, раніше площа комплексу становила 18 гектарі.

Успенський печерний монастир — діючий монастир поблизу Бахчисарая, на шляху від останнього до печерного міста Чуфут-Кале. Монастир розташований на вертикальній кам'яній стіні.



Чуфут-Калé, раніше **Кирк-Ор** (крим. *Çufut Qale*, «Юдейська Фортеця») — середньовічне місто-фортеця в гірському регіоні Криму, за 3 км на схід від Бахчисарая, тепер у руїнах. Виникло в V–VI століттях. Від найдавнішої частини міста (старе місто) залишилися донині головна стіна і арка X століття. У західній давнішій частині збереглися численні печери, руїни мечеті, мавзолей дочки ординського хана Тохтамиша Джанике (1437 року), два караїмські храми (кенаси). **Чуфут-Кале** є пам'яткою архітектури національного значення.



БАХЧИСАРАЙ

*Великі та німі Гіреїв двір і сад!
По танках, що мели покірних баи тюрбани,
Через потуги трон і любощів дивани
Літає сарана, повзе холодний гад.*

Рідний вкрадений Крим • Ukraïner • VR Крим
<https://www.youtube.com/watch?v=LH-ONDxcgXQ>

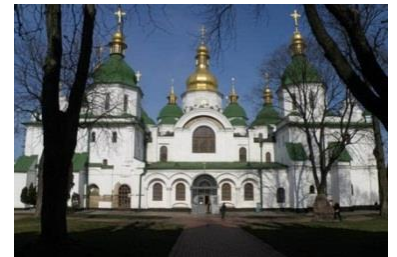


Райнер Марія Рільке
/Rainer Maria Rilke
Австрійський поет-символіст, предтеча екзистенціалізму.

Австрійський поет Райнер Марія Рільке. Його поезія хвилює й зачаровує, тому Райнера Марію Рільке називали «Орфеєм ХХ століття». Двічі Рільке побував в Україні. Перша подорож у 1899 році розбудила в поета інтерес до історії Київської Русі, а також до козацької доби, в яких він вбачав витoki історії великого народу. Подорожуючи Україною, зацікавився її історією та культурою, він вслуховується в музичні твори українського народу. Результатом цієї подорожі стало написання твору «Казки про улюбленого Бога», одна з новел якого називається «Пісня про Правду».

Так австрійський поет і письменник Рільке відкрив Європі надзвичайну країну Україну з її героїчною історією, сильними людьми і своєрідним національним колоритом.

Рільке був глибоко вражений Софійським собором і Києво-Печерською Лаврою, їй він присвятив кілька поезій і найбільш захоплено розповідав про свої враження від неї. У Лаврських печерах Києва поет побував кілька разів. *«Сьогодні кілька годин мандрував підземними ходами. Це найсвятіший монастир... В моїх руках палаюча свіча. Я пройшов усі ці підземелля раз на самоті, раз із людьми».*



Пошук духовного проводиря, виразника народного духу приводить Рільке до Канева на могилу Тараса Шевченка. Збереглися відомості про інтерес Рільке і до Миколи Гоголя, особливо імпонували австрійському поетові зв'язки творчості Гоголя з українською національною традицією та історією України.

Другу подорож в Україну Рільке здійснив у 1900 році. Його маршрут пролягав від Києва до Кременчука, Полтави, Харкова, і той шлях українськими степами глибоко запав у поетову душу. На цій землі поет знайшов жаданий приклад гармонійного єднання людей і природи, Бога і землі. Рільке навіть планує назавжди переселитися до Києва, у це «близьке до Бога» місто.

Поет прагне віднайти символ єднання двох світів, знайти цілісність Всесвіту: *«Згаси мій зір — я все ж тебе знайду, Замкни мій слух — я-все ж тебе почую, Я і без ніг до тебе домандрую, Без уст тобі обітницю складу».* Під час подорожей Україною Рільке говорив про те, що тут особлива атмосфера. Поет вірив, що саме наша земля має те, чого немає ніде більше — звідси розпочнеться відродження духовності усього людства. І я вірю, що моя земля, моя Україна — найкраще місце на землі.

Сергій Жадан читає Рільке!

<https://www.youtube.com/watch?v=C0YtwUMg4z4>

Київ – « Духовна Батьківщина»

Успенська Кієво-Печерська лавра — одна з найбільших православних святинь України, визначна пам'ятка історії та архітектури. Від часу свого заснування як печерного монастиря у 1051 р. Києво-Печерська обитель була центром православ'я у Київській Русі. 1688 року монастир отримав статус лаври. Разом із Софійським собором внесена до переліку Світової спадщини ЮНЕСКО. На території лаври діє Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, якому було надано статус національного у 1996 р.

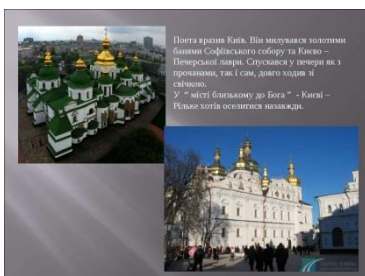


Києво-Печерська лавра була заснована близька тисячі років тому. Початок розвитку цієї народної святині дали два православні монахи. Вони почали рити у землі печери, щоб жити там, майже не спілкуючись із зовнішнім світом. Таким чином, вони намагались найбільше з'єднатися з Богом. До них приєднувалось дедалі більше людей, і згодом ці печери перетворилися на великий монастир. Згодом монахи почали будувати різні релігійні споруди зовні, які потім переросли у великий, оточений кам'яною стіною комплекс із багатьма храмами. Тому зараз Києво-Печерська лавра поділяється на печери та наземну частину монастиря. Доречно було б додати, що лавра здобула таку назву через печери, які є її основою, та стала лаврою не миттєво, а упродовж багатьох століть, бо лаврою у ті часи були тільки наймогутніші монастирі. Взагалі на території України у ті часи існувало лише три такі лаври і однією з них була Києво-Печерська.

Печери стали останнім притулком для усіх, хто жив у них та помер у давні часи. У печерах лаври знаходиться найбільша кількість похованих святих у світі — 119. Тут є і легендарний Ілля Муромець та той, хто почав написання історії слов'янського народу — монах Нестор-літописець.

Архітектура наземної частини лаври просто дивовижна. У соборах постійно поновлюються прекрасні фрески, які в багатьох соборах зроблені у стилі українського бароко, для якого характерні блискучість, величність, різнокольоровість фарб. Найвищою спорудою є дзвонарня. Вона сягає приблизно 300 м заввишки, і щоб піднятися майже до самої верхньої частини, треба подолати 400 сходинок.

Києво-Печерська лавра є одним із найдорожчих скарбів українського народу, і тому, щоб не загубити його, треба берегти її як своє життя, родину, душу.



*Пробило годину і вразив мене
ясний металевий удар.*

*Стенувшиєсь, відчув я: мій розум збагне
пластичного дня весь чар...*

Старий Київ

<https://www.youtube.com/watch?v=CFjYT-CmB4M>

Використані джерела

1. Оноре Бальзак: посібник для 9 класу/Автор-укладач В.Е.Татарінов. – Харків: Веста: ТОВ Видавництво «Ранок», 2002.- 64с.
2. Йоган Вольфганг Гете. Життя і творчість: посібник для 9 класу/Автор-укладач Н.Ф.Соценко. – Харків: Веста: ТОВ Видавництво «Ранок», 2002.- 64с.
3. Кусько К. Я. Йоганн Вольфганг фон Гете : Життя. Творчість. Шлях до українського читача : Передмова / К. Я. Кусько // Йоганн Вольфганг фон Гете: Каталог книжкових видань / Укл. М. Колодій, З. Домбровська ; наук. ред., авт. передмови К. Кусько ; ред. кол. : Б. Якимович (гол.) та ін. – Львів : Видавничий центр Львів. ун-ту, 2001. – С. 136-137.
4. В. Шпак Оноре де Бальзак: «Я прагну до України, як до оазису в пустелі»: [220 років тому народився видатний письменник, який був закоханий в Евеліну Ганську і красу нашого краю] [Текст] / В. Шпак // Урядовий кур'єр. – 2019. – 18 травня. – С. 6.
5. Літературно-меморіальний музей Оноре де Бальзака [Текст] // Музеї України. – 2005. – № 3. – С. 73.
6. Усі зарубіжні письменники /Упорядник О.Д.Міхільов та ін. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006.- 384с.
7. Вікіпедія. [Електронний ресурс].
8. Youtube. [Електронний ресурс].

